

Nyhetsbrev inför 2026

Kära medlemmar,

Det gångna året har varit både intensivt och betydelsefullt för Svenska Sällskapet för Dermatologisk Kirurgi och Onkologi (SDKO). Vi har varit engagerade i uppdateringen av vårdprogrammet för melanom — bland annat med tydligare rekommendationer för diagnostisk excision och en efterlängtdad terminologiförbättring då ordet "malignt" tagits bort ur titeln — samt i revideringen av det standardiserade vårdförloppet (SVF) för melanom.

Vi representerades väl i akademiska forum under året: vid Nordic Congress of Dermatology and Venereology i Helsingfors föreläste vår ordförande John Paoli och vice ordförande Ada Girnita. Nationellt bidrog också det uppskattade Vadstena 4-mötet med värdefulla diskussioner kring handläggning av aktiniska keratoser, Bowens sjukdom och skivepitelcancer — en arena där principerna i "Choosing Wisely" lyftes fram för att undvika överdiagnostik och onödig behandling.

Parallellt med detta har SDKO aktivt arbetat med andra viktiga områden: vi har lämnat synpunkter på den svenska översättningen av ICD-11, bidragit med konkreta förslag för att effektivisera vården till arbetsgruppen Kloka Kliniska Val, och medverkat i att uppdatera informationsmaterial — bland annat genom att trycka upp den reviderade broschyren "Bruna fläckar".

I detta nyhetsbrev sammanfattar vi dessa insatser, informerar om kommande uppdateringar och ger tips på kurser, kongresser och andra möjligheter att engagera sig i SDKO under 2026.

[WoW-studien \(Wise or Wide\)](#)

WoW-studien är en nationell, multicenter, randomiserad studie som jämför enstegs- och tvåstegsoperation vid tunna invasiva melanom. Målet är att klarlägga om en enstegsoperation är lika säker som dagens standardiserade tvåstegsproceduren, förutsatt att den första excisionen resulterade i minst 1,5 mm mikroskopiskt fri marginal. Om hypotesen bekräftas kan framtida handläggning förenklas, samtidigt som onödig kirurgi, komplikationer och vårdresursåtgång minskar.

Totalt 17 svenska kliniker deltar i studien och 11 av dessa har redan påbörjat inklusion. Rekryteringen har påbörjats i god takt med >100 patienter inkluderade hittills. Detta gör WoW till en av de största svenska melanomstudierna i sitt slag, och resultaten väntas få betydelse för kommande nationella och internationella riktlinjer.

[Nationella vårdprogram](#)

Arbetet med de nationella vårdprogrammen har fortsatt vara en central del av SDKO:s verksamhet under året. En av de mest betydelsefulla uppdateringarna gäller vårdprogrammet för melanom, där flera viktiga förändringar nu är implementerade.

Den kanske mest praktiska nyheten är att diagnostisk excision av melanom bör göras med en klinisk marginal på 2–5 mm. Detta innebär att det numera är fullt acceptabelt att använda 5 mm marginal vid misstanke om tunt invasivt melanom, vilket underlättar inklusion i WoW-studien och minskar risken för onödiga utvidgade excisioner vid melanom in situ.

En annan efterlängtd förändring är att vårdprogrammet nu strukit ordet "malignt" i titeln. Den nya terminologin—där melanom istället beskrivs som in situ, tunt invasivt eller tjockt invasivt—återspeglar den kliniskt relevanta indelningen och skapar en tydligare och mer ändamålsenlig nomenklatur.

SVF för melanom

Det standardiserade vårdförloppet (SVF) för melanom har också uppdaterats. RCC har nu bekräftat att SVF avslutas efter radikal excision av tunt invasivt melanom. Den kod som ska användas är: VE073 – Ingen ytterligare åtgärd, och den registreras oavsett om patienten inkluderas i WoW-studien eller om en utvidgad excision planeras. Viktigt att notera är att eventuell utvidgad excision utförs enligt det nationella vårdprogrammet, men utanför SVF. Koden sätts det datum patienten får sitt besked.

Kommande förändringar i vårdprogrammet för SCC

Arbetet med vårdprogrammet för skivepitelcancer (SCC) fortgår, och en glädjande nyhet är att SCC in situ samt aktinisk keratos kommer att inkluderas i kommande version. Detta innebär en efterfrågad och viktig breddning av riktlinjerna. Publiceringen förväntas ske inom några månader, men det exakta datumet är ännu inte fastställt.

Länk till samtliga vårdprogram ligger nu på SDKO:s sida under SSDV.se.

Håll dig uppdaterad – prenumerera på förändringar

För den som önskar ett enkelt sätt att hålla sig à jour när nya uppdateringar publiceras i våra vårdprogram finns möjligheten att aktivera push-notiser via RCC:s kunskapsbank. Genom att prenumerera får du automatiska meddelanden när ändringar görs.

Instruktioner för hur du anmäler dig finns här:

<https://kunskapsbanken.cancercentrum.se/uppdateringar/vardprogram/>

Vadstena 4-mötet

Vadstena 4-mötet 2025 samlade svenska och internationella experter för att diskutera hur vården kan hantera den ökande bördan av aktiniska keratoser, Bowens sjukdom och skivepitelcancer (SCC). Trots tecken på minskad melanomincidens hos yngre svenskar fortsätter keratinocyt cancer att stiga, delvis på grund av lång latenstid efter UV-exponering. Därför betonades vikten av att tillämpa principerna i "Choosing Wisely" för att undvika överdiagnostik, onödig behandling och ineffektiv resursanvändning. Flera föreläsare presenterade ny kunskap om epidemiologi, riskstratifiering, prevention och diagnostiska verktyg, inklusive AI-baserade metoder och digital patologi. En central fråga var hur vi bättre kan identifiera vilka lesioner som behöver behandlas och vilka som inte gör det.

Mötet belyste också organisatoriska och politiska aspekter av vårdflödet, inklusive regionala skillnader i handläggning, resursprioritering och rollen för nationella riktlinjer. Diskussionerna pekade mot behovet av framtida konsensusarbete och vidareutveckling av de nationella rekommendationerna för handläggning av keratinocyt cancer. Avslutningsvis diskuterade deltagarna om att prevention, riskstratifiering, och ett klokt användande av vårdens resurser är nyckeln för att bättre hantera den växande sjukdomsbördan.

Mer finns att läsa i tidningen D&V nr 43 sidorna 9-19 <https://ssdv.se/dv/tidningen/>

Synpunkter på översättningen av ICD-11

Under året har SDKO lämnat synpunkter på den svenska översättningen av ICD-11, med särskilt fokus på hur hudcancerdiagnoser och relaterade begrepp återges. Ett korrekt och konsekvent språkbruk i klassifikationen är av stor betydelse för både klinisk användning, epidemiologisk rapportering och forskning. Vi har påpekat flera områden där den nuvarande översättningen riskerar att skapa oklarheter eller avviker från etablerad dermatologisk terminologi. Vårt mål har varit att säkerställa att svenska termer speglar aktuell praxis.

Nytryckt broschyr: Bruna fläckar

En glädjande nyhet är att den populära patientbroschyren "Bruna fläckar" nu har reviderats och tryckts upp på nytt. Broschyren är ett uppskattat informationsmaterial som bidrar till ökad förståelse kring pigmenterade hudförändringar och när patienter bör söka vård.

Den nytryckta versionen finns nu att beställa för användning i klinik. Skicka ett mail till lotta.loov@msd.com om ni önskar beställa. Vi rekommenderar att enheter som arbetar med hudtumörer ser över sina lager och beställer nya exemplar vid behov, då broschyren ofta efterfrågas av patienter och anhöriga.

Kloka Kliniska Val

Arbetsgruppen för Kloka Kliniska Val inom SSDV fortsätter att arbeta för en mer resurseffektiv, patientsäker och evidensbaserad dermatologisk vård. Målet är att identifiera åtgärder som kan undvikas eller förenklas utan att kompromissa med medicinsk kvalitet, och därigenom bidra till både bättre prioriteringar och tydligare kliniska rekommendationer.

SDKO har under året lämnat följande förslag till arbetsgruppen, baserade på aktuella vårdprogram, klinisk erfarenhet och områden där praxis varierar eller där onödiga åtgärder kan undvikas:

- Rekommendera 3–5 mm excisionsmarginal vid misstanke om melanom in situ eller tunt invasivt melanom, för att uppnå cirka 2 mm histopatologisk marginal och därmed oftast undvika behov av utvidgad excision.
- Överväga aktiv exspektans eller destruktiva behandlingsmetoder för lågriskbasalcellscancer på lågrisklokaler, särskilt hos äldre patienter där mindre invasiva strategier kan vara fullt tillräckliga.
- Avstå från rutinmässig antibiotikaprofylax vid kirurgi, då detta sällan är motiverat vid okomplicerade ingrepp.
- Undvika biopsi av okomplicerade tumörer som ändå ska excideras, eftersom detta ofta inte tillför nytta och riskerar att fördröja handläggningen.
- Avstå från att rutinmässigt skicka curettagematerial från basalcellscancer för PAD, då detta inte alltid är nödvändigt och sällan påverkar behandlingsbeslut vid typiska lågrisklesioner.

- Främja att aktiniska keratoser i huvudsak handläggs inom primärvården, i enlighet med kommande vårdprogram och principen att resurser inom specialistvården bör prioriteras för mer avancerade tillstånd.

Utvecklande styrelsearbete

Är du intresserad av att påverka och engagera dig i hudcancerfrågor, både regionalt och nationellt? Är du engagerad i hudcancerverksamheten i din region eller på din klinik? Är du disputerad eller doktorand med forskningsområde hudcancer? Är du verksam både som dermatolog och patolog? Vi söker flera nya entusiastiska medlemmar och även framtida styrelsemedlemmar till SDKO. Hör av dig till vår sekreterare på katarina.odlind@regiondalarna.se. Arbetet är ideellt men mycket givande – ta chansen att göra skillnad!

Sök SDKO:s resebidrag

Svenska Sällskapet för Dermatologisk Kirurgi och Onkologi (SDKO) utlyser årligen ett resebidrag för sina medlemmar. Upp till 8000 kr kan beviljas per ansökan. SDKO:s styrelse har, baserat på sektionens ekonomi, rätt att besluta om hur många bidrag som maximalt kan delas ut per år. Ansökningstiden är från 1 januari till 31 mars. Resebidraget kan användas för deltagande i en tumörinriktad kurs eller för ett besök på en vårdenhets, i Sverige eller utomlands. Bidragen utbetalas av SDKO efter redovisning av utlägg (originalkvitton). Utläggen får inte motsvara kostnader som täcks av stipendiats arbetsgivare, utan ska avse kostnader som arbetsgivaren inte står för.

Medlemsavgift

SDKO kommer fortsätta att ha en medlemsavgift på 100 kr under 2025. För närvarande går medlemsintäkterna i huvudsak direkt till SDKO:s resebidrag. Allt för att komma medlemmarna till godo.

Årsmöte

Alla SDKO:s medlemmar hälsas varmt välkomna till årsmöte den 19e maj 2026, klockan 15 i samband med SSDV:s vårmöte i Uddevalla. Möjlighet finns att deltaga digitalt. Om så önskas, anmäl er genom att skicka ett mail till katarina.odlind@regiondalarna.se.

Tips på kurser och kongresser

Nationellt:

- SSDV:s vårmöte i Uddevalla, 20-22 maj 2026.
ST-kursen Diagnostik och behandling av hudtumörer, 7-11 september 2026, Göteborg.

Nordiskt:

- 1st Nordic Course in Primary Cutaneous Lymphoma, 28-29 maj 2026, Göteborg. <https://medevents.se/events/ncipl-2026>
- 10th Nordic Dermoscopy Course, 23 oktober 2026, Göteborg. <https://nordicdermatologycourses.org/nordic-dermoscopy-course/>
- 9th Nordic Course on Skin Surgery, datum ej klart, Köpenhamn. <https://nordicdermatologycourses.org/nordic-course-on-skin-surgery/>
- 4th Nordic Course on Laser Dermatology, datum ej klart, Köpenhamn. <https://nordicdermatologycourses.org/nordic-course-on-laser-dermatology/>

Internationellt:

- EADV Face-to-face learning. <https://eadv.org/education/face-to-face/>
- 22nd European Association of Dermato-Oncology (EADO) Congress, 23-25 april 2026, Prag. <https://eado2026.com/>

- 4th world congress on confocal microscopy, 4-6 juni 2026, <https://www.confocalcongress.org/>
- ESMS Mohs Surgery Course, 11-12 september 2026. <http://esmscourse.org/>
- Hugh Greenway's 43rd annual superficial anatomy and cutaneous surgery course, UC San Diego School of Medicine, (datum ej klart), La Jolla. <https://ucsd.cloud-cme.com/>
- International short course on Dermoscopy, (datum ej klart), Graz. <https://www.medunigraz.at/iscd>
- 7th World Congress of Dermoscopy, 12-15 maj 2027, Lyon. <https://www.ids-wcd2027.com/>

Bästa hälsningar,

Styrelsen för SDKO